

Şêrko Bêkes

Dal

helbest

Weşanên
Apec -tryck & Förlag

DAL*

ÇÊRUKÊ ŞÎR

ŞÊRKO BÊKES

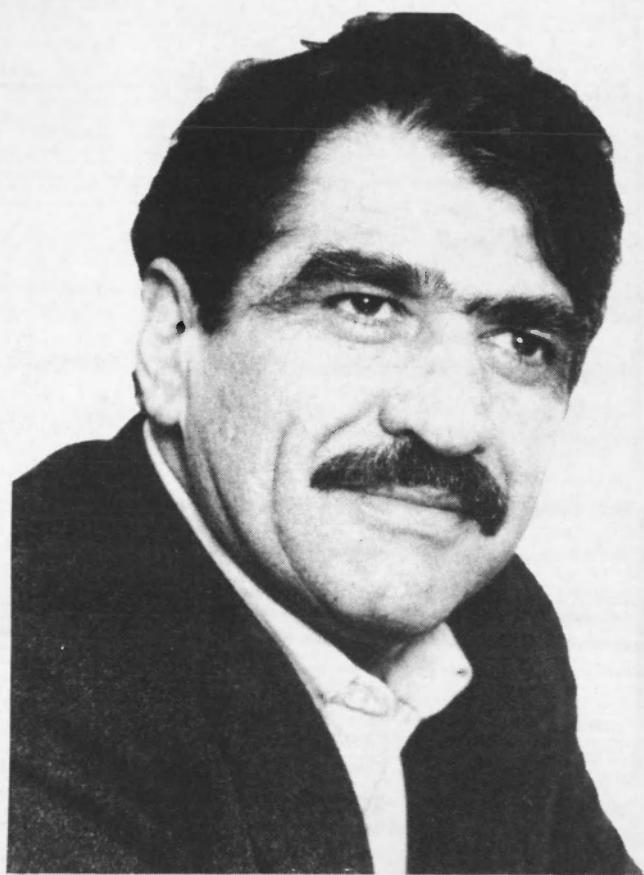
Wergerandin ji tîpên erebî

Xalid Xalid

* Qertel, laşxor

Utgivare: Apec-Tryck & förlag
© Şerko Bêkes
Stockholm 1989
ISBN: 91 87730 03-0

ADRESS
Box 3318, 163 03 Spånga
Sweden

ÇEND PEYVÊN PÊDIVÎ

Li ser daxwaza havalên Kurd, yên ku bi tîpên latîni dixwînin, me ev "Çêroke Şîre"ya helbestvanê Kurd Şêrko Bêkes, ku bi kurmanciya xwarê û bi tîpên erebî hatîye nivîsandin, wergerande ser tîpên latîni. Mebesta me ji vê çendê ew e, ku heval bikaribin vî berhemî bixwînin û sûdê jê werbigirin. Dîsan me bi pêwîst zanî peyvên giran şirovekî. Hîvîya me ew e, ku xizmetekê pêşkêşî xwendevanên hêja bikî.

Spas ji bo wan hevalên ku destê harîkariyê ji vê pirtûkê ra dirêj kirin.

Uppsala 1989

Xalid Xalid

ŞÊRKO BÊKES KÎ YE

Şêrko Bêkes, lawê Fayîk Bêkes e. Şêrko di sal 1940 î de li bajarê Silêmanîyê ji dayik bûye. Li wir lîseyê tewa kirîye. Bavê wî bi xwe helbestvane-kî mezin e. Ew di warê edebî û perwerdekirina Şêrko de rolekê mezin û girîng lîstîye.

Şêrko Bêkes ji 17 saliya xwe ve dest bi nivîsandina helbestan kirîye. Ta niha gelek berhemên hêja û giranbiha afirandîye. Pirtûkên wî yên ku hatine çapkirinê ev in:

1. Tirîfey helbest, şîr, 1968
2. Kejawey giryan, şîr
3. Kawey asinger - şanunamey şîr, 1971
4. Min tînuyetîm be gir eşkê, şîr, 1973
5. Asik - şanunamey şîr, 1978
6. Kazîwe, şîr, 1978
7. Dû sirûdî şewî, şîrî dirêj, 1980
8. Pîremêrd û zerya, wergîrawe le zimenî er ebîyewe, romanî Hamingway, 1982
9. Rûbar, çîroke şîr, 1984
10. Helo, şîr be rangarbûnewe, 1985
11. Awêne biçkolekan, şîr, 1986

Şêrko, bi awayek nûjen (modern) helbestên xwe dinivîse.

Penklubba Swêdê, di sala 1987-an de Şêrko Bêkes hêjayê xelata TUCHOLSKY dît. Şêrko, di sala 1987-an di 14 ê meha tebaxê de li Swêdê xelata TUCHOLSKY wergirt. Serokwezîrê Swêdê Ingvar Carlsson bi xwe xelatê pêşkêşî Şêrko Bêkes kir. Bi xelatgirtina navnetewî, Şêrko Bêkes serê helbest û wêjeya (edebîyata) kurdî gelek bilnd kir. Û nav û dengê wêjeya kurdî gehêştan her aliyê cîhanê. Herweha helbest û wêjeya Kurdî kete pêvajokê nû û bilind.

Şerko, niha jî li Swêdê ye û wekî penaberekî Kurd yê polîtîk li Swêdê dijî.

Weşanxane û çapxana, me, weha bawer û hêvîdar e, ku bi wergêr û çapkirina Dal bi tîpên latînî, dê karek hêja û berjewendiyek çak bigehêne xwendevanên Kurd. Û ji aliyek din ve jî ew dîwarê ku di nav herdu alfabeyên kurdî de hene, heger neye rakirin, jî, kevirek jê dikeve. Dîwar qul dibe. Me, helbestên Şêrko ji kurmanciya jêrîn nekir kurmanciya jorîn; ji ber ku me nexwest orjînalê wan xira an wenda bibe.

APEC TRYCK & FÖRLAG

"Aşûr Hemdan" le wilatî lim ucacewe (1) hat û
Îste danîştûy wilatî guêz û befre
Ber le îste
-Serîfeyek- ke wek danî kilor wabû
Hesîr rizîw, wek teley mişk
Tengeber û dirêjkole
Malî ew bû, mal rûtele
Desal pêştir..
Aşûr polîsî badiyey (2) rojawa bû
Wek deştî kakî be kakî (3)
Tep û toz umrî (4) qut dabû
Desal pêştir..
Teley "Efleq" le wê le naw
Qulley mexferêk da girtî

*

(1):Hîr û reşeba

(2):Peyveka erebî ye, bi mana deşt

(3):Çol û beyar

(4):Peyvekî erebî ye, bi mana jî,temen

Aşûr bû be pêçkey muselehey (5) rejêm
 Be ber çawî Furatewe..
 Gelê qetî (6) xoşewîstî biyabanî
 Le jêr xoyda pan kirdewe..
 Bo Bexday tor
 Bû be bazî destemoy "şêx" î rijîm û
 Gelê balindey helatûy (7) jêr zemînî (8)
 Le ser sinûr egirtewe..
 Roj le diway roj
 Îtir Aşûr bû be deskêş
 Bû be kîfî diroy dû dem
 Bû be kêrd û xelkîş nêçîr,
 Bû be "nesîr" (9)
 Bû be "agul"
 Bû be çawî tewrî emin
 Bû be "refîq" (10)
 Bû be giwêçkey dar û dîwar û bû be mar.

*

Le meqerî dalaşêkî (11) nêw şarewe
 Hawînêkyan demew esrê
 Dinya mencele qîrê bû
 Ekula û yeqî edayewe.

(5) Otomobîla polisi

(6) Navê teyrekê ye.

(7) Miştex, dûr welat

(8) Bin erd, veşartî

(9) Pileyeka partiya BEES e.

(10) Pileyeka partiya BEES e bi mana heval.

(11) Qertelê mezin

Zor be pele hewalêkî pê xawsî xohelkirdû
Wek reşeba
Le ber malekey Aşûr da
Limî lûl daw
Witî: Refîq toyan ewê

*

Hole dalî poştey (12) naw şar
Be çend taqimê mubêley, rengînî nerm û nolewe
Bê le Aşûr, pênc-şeş dalaşî qelewî
Le dewrî mêzî şûşebend kokirdewa..
Gewre dalaşî biyaban ser keçele
Yekem dal bû hate qise:
-Refîq Aşûr!
Peyamî ême û şimşêrî bapîranman her yek şit e
Her yek alaw her yek mişt e
Miştû nemir! Peyam (13) helgir
Hewa le Kwê bê le wê ye
Deşt le Kwê bê ew le wê ye
Şax le Kwê bê ew le wê ye
Em cîhane hewîrê bû ereb şêlay
Kirdî be nan..
Xor Kwêr ebû eger ême nebûyna ye
Aw ekujra eger ême nebûyna ye

(12) Mirovekî rêk û pêk

(13) Soz

Refîq Aşûr!
Espî peyam nizîk û dûr
Bo her layek ême berê
Ême suwarîn!! refîq Aşûr.
Le rojawa û rojhelatî
Em xerîtey şimşêreda
Le gwêçkey behrî sûrewa
Heta qurgî şaxî piştko
Gule genmê le kwê riwa
Rikaetê le kwê kira
Kilo befrê le kwê barî
Sawayek le kwê nawnira
Lem xerîtey şimşêreda
Her be tenha ereb heye û
Kesî tir na!
Refîq Aşûr!
Şîmal.. ser e.
Demê sale lem sereda
Rîşk geray xoy xistuwe
Pîlanê pepkey xuwarduwe
Kurî şimşêr
Kurî quran.. ebê birwa
Biçêtewe ser berde nwêjî bapîran
Biçêtewe lay giyanî "Eba Ubeyde"
Birwatewe û ser le rîşk pakatewe
Birwatewe û le wê bijî.
Refîq Aşûr!

Le şîmalî xoşewîst da

Bûkî spî şaroçkeyek (14) çawerête
 Lemro be duwawe bawêşî ew bûke man
 Şwên û Cêt e
 Hizb şimşêre (15) û tu destî
 Ba bizanîn ew şimşêre
 Le çend lawe eweşênî
 Refîq Aşûr!
 Eme dengî fermanêke şimşêr asa
 Ke le kîf (16) hate derewe
 Naçêtewe naw kîf heta
 Xoy sûr ne ka!
 Lew sate da (17)
 Aşûr butlêkî xalî bû
 Kewtibuwe naw gêjawewe
 Le mabênî sard û germa
 Berz û nizma
 Ser û binda
 Ehat.. eçû
 Helçûn bo berew jûr eybird
 Daçûn wekû berbûnewe
 Xeyalî kert (18) û pert ekird
 Ewyan be peyvey (19) Tikrîta bo naw
 koşkî bilûrînî
 Pile û paye serî exist
 Emyan samî şax û dax bû

(14) Bajarekî biçûk

(15) Sur

(16)Kavlanê xencer û şûr

(17)Demekî gelek kurt

(18) Parçe parçe

(19) Pêstîrk, peyîsk

Le naw derûnêkî sar da
 Xilbûnewey taşe berdî
 Rewew nax bû.
 Aşûr diway ewey ke qurgî
 Le belxî tirs pak kirdewe
 Înca witî:
 -Le berdemî em fermanî şimşêre da
 Goçanîn (20) û kemey milman
 Tewaw keç e
 Le berdemî em fermanî şimşêre da
 Kê etwanê kirmûş ne ba
 Belê! erom
 Her hefteyek moletim ben
 Ta egeme ew bûkey xom.
 Dalêkî tirî çaw zerdyan
 Le gel qaqayekî (21) berza helîdaye
 -Refîq Aşûr!
 Elên jinî ew şaxane gerçî befrin
 Belam befrî germ û nerm in
 Refîq Aşûr!
 Wa tu eçî
 Şîmal sê şitî şîrîn e
 Hengwîn û gwêz û afretî!!
 Qaqay berzî dirêj xayen
 Pilîkaney deng danewey yek le ser yekî naw
 hol bû
 Dal be keyf û dewr û berîş

(20) Gopal

(21) Pêkenînek bi dengê bilind.

Wek derûnî ew wilate
Kiş û mat û çol û hol bû.
Katî hestan
Dale gewrey ser keçe
Çekmecey mêzî rakêşa û
Fayilêkî lê derhêna
Be xetêkî dirîştî sûr
Lêy nûsrabû!
karî tazey "Aşûr Hemdan."

*

Mangêk ebû Aşûrî mêşe segane
Geyîştibuwe naw şroçkey çaw be giryan
Mangêk ebû geney be`sî
Be lamilî ew kewewe niştibowe
Katê yekem namey nûsî:
Hawrêyan!
Maç û selam
Min êstake
Le bawêşî beheştêkî biçkoledam
Belam ewey wekû qewze
Wekû xilte..
Em mawe ye dilî girtûm
Taşe berdî..
Em zimane req û teq û negrîse ye (22)
Zimanêke cîwey wişey
Le naw gerû da bend nabê û

(22) Giran û nexuş û xirab

Ristey xêray elêy leşî marmêlke ye.
 Mesudî başî bo çuwe
 Eme qisey miro ye yan
 Cûke Cûkî (23) beçke dêw û cinoke ye (24)
 Hawrêyan!
 Pêwîst e bem nexşeyeda biçînewe
 Wekû serî gundî yaxî
 Be şimşêrî zimanî Xwa...
 Em zımanêş bibirînewe!
 hawrêyan!
 Dwênê didanî zor nawî
 Leq û klorî naw demî
 Em nawçeyeman helkêşa
 Le şwên ewan..
 Taqimî nwêman bo kirdin.
 Wekû mindalî tazebû
 Dîsanewe naw man lê nan:
 Gerekêk man da be "Se`d" (25)
 Yekêkî tir be "Quteybe" (26)
 Meydanêk man kirde berî hewtî nîsan
 Rast e şeqamî şaroçke
 Şimşêrêkî dest sewz bû
 Damane des kurî "Şîban"
 Bo sware gewrekey Yermûk
 Baxçeyekman bo kird be bûk.
 Hawrêyan!

(23) Dengê teyrên biçûk

(24). Cin

(25) Navekî erebî ye.

(26) Navekî erebî ye.

Her dwênêş bû laney çetey
Bîst gundî tir..
Bûn be xorakî nîweroy
Sikî agir..
Le şaxewe le derbendî asîyewe
Bo berew xwar damangirtin
Ajel (27) bûn û ..
Mîwey genîwî rez bûn û..
Çendîn zîlman lê pir kirdin
Hawrêyan
Îste şewe le ber pencerey jûrewe
Rawesta wim
Serinc edem lem dinya ye
Agirî êmeş le dûrewe
Esûtêt û ecrîwênê (28) û
Elêy milwankey (29) fisforî
Gerdin û singî çiya ye.

*

Ke Aşûr hat
Le huştîrêkî ler (30) eçû
Milî dirêj
L aqî barîk
Çawekanî be qulaçû (31)

(27) Lawir, dewar

(28) Diçîrose

(29) Stivank, gerdan

(30) Lawaz

(31) Cav tebiqî

Ke Aşûr hat barî sûkî
 Ser dûgî (32) xist
 Ta çend rojê malî nebû
 Le meqerî dalaş enûst
 Diway hefteyek birdiyane ser
 Malêkî derga daxiraw
 malêkî derga mor kiraw
 Malî - Azad
 Kurî kêwî derdest (33) ne kiraw..
 Wextê dergay malyan şikan
 Aşûr bo xoy rawestabû
 Be çuwar dewra wek elqeyek (34)
 Rimî çeqîw..
 Çek be destî çaw gomî xwên
 Dewryan dabû..
 Wextê dergay malyan şikan
 Aşûr bo xoy çuwe jûrê
 Serincî da
 Mal hazir e
 Mal poşte ye
 Wek ew wexte cê hêlrabê
 Cige le toz û gerdêkî le rû nîştûy
 Reng xemawîy
 Ser şit û mek
 Hemû şitê le ber desta û amade ye
 Hemû şitê.. hemû şitê
 Ferş, Petû.Serîn. Doşek

(32) Pişta deve, pişta hustir

(33) Kehîkirî

(34) Gustûrk

Kentor. Dolab. Qab û qaçax
 Hemû şitê.. hemû şitê
 Bûke şûsey bizegirtûy
 Çawşînî ser qenefeyek
 Eskerêkî reşaş be des
 Ser û sîma girj (35) kirdû
 Qaçî rastî bo pêşewe.. hêriş birdû..
 Bergî berî belek belek..
 Aşûr erwa û çaw egêrê
 Emcareyan le ber dîwarî jurêkda
 Îstêk ekaw raewestê
 Wêneyekî cam tê gîraw
 Çuwar çêwe şîn
 Wêney Azad û jinekey
 Aşûr toze xoy hel ebirê
 Le astî dem û çawyan da.. be lepî dest
 Toz û gerdî ser cam esirê
 Azad rûntir derekewê
 Jin şerminok
 Belam Azad çaw geş çaw geş
 Pê ekenê..
 Aşûr kemê raemênê (36)
 Lew sateda..
 Wa hest eka,
 Tirsêkî dûr.. tarmayîyek (37) le Azad çû
 Rawî enê..
 Le pirêk da dest edate wêney dîwar

(35) Ser û çavên mirovekî rû tirs

(36) Hizir dîke

(37) Reşatîyek

Day egrêt û eyşkênê
Lew jûreyan dête derê
Erwa le ser kursî dalan
Daenîşê..
Dem û lûtî ebine borî
Dûkelkêş û..
Cigerey bîstem ekêşê..
Emcareyan dest edate.
Eskereke û
Qurmîşekey baedat û baedat û
Beramber bûkeşûşeke qinc dayenê
Reşaş çiwâr pênc rîz ekat û
Bûkeşûşe çaw şîneke ekewêt û
Ewsa Aşûr pê ekenê û
Mal cê dêlê

*

Îste Aşûr huştirêk e qelew wirgin (38)
Berazêk e şifre asin
Îste Aşûr lem melbendey Kurdistanda
Qulapî şadî girtine
Le naw gomî se`atekanî rojgar da
Le naw gomî se`atekanî şewgar da
Masî rohî zerd û sûrî xelk egirê
Îste Aşûr lem melbendey Kurdistanda
Be qed gule jaley zamî leşî (Yafa) (39)
Le naw banqî xwênî min da parey heye

(38) Zik mezin

(39) Navê bajarekê ye li Felestînê

Hezar car hîndey beydaxî "Felestîn" û
 Fotey serî daykanî male şehîdî
 Gerekêkî reşpoşî Quds
 Metre zewî û erdî heye
 Be qed her şeş
 Goşey estêrekey Dawid
 Medalya û notey Kurd kuştinî heye.
 Îste Aşûr
 "Wehde"y (40) demî qîme kêşî ser cestem e
 "Hurîye"y çeqoy şofil e û pêşkey mergî bildozer e
 Îştirakîyet lay Aşûr.. dabeş kirdinî hejarî û
 Brînî cewr û stem e.
 Emro Aşûr hawrêy Aşûr hîzbî Aşûr
 Şewan direq ke petî sêdare enwê
 Le serdabî (41) eşkencema koebinewe..
 Çekmecey umrî zîndanîm raekêşin
 Teskerey mindal û gewrem derehênin
 Gewre giçke ekenewe
 Giçke gewre ekenewe
 Siyanze bo bîst
 Heşta bo çil..
 Ta, beyanî ke roj bowe
 Be pilîkaney qanûnda
 Ser yan xen û
 petî mergyan bikene mil.

*

(40) Wehde, hurriye û îştirakiye. Sê peyvin. Mana wan yekgirtin, azadî û sozyalîzm e ku ev hersê slogana Partiya BEES e.

(41) Joreka jêr erd

Ta çek serî hel nebrîbû
 Heta xak ra neperîbû
 Ta Qendîl heloy nedîbû
 Wişê gulley nanasîbû
 Şimşêrekey destî Aşûr wek reşeba
 Bê tirs û tenya egera
 Şimşêrekey destî Aşûr
 Le kam şwên da bîwîstaye (42)
 Şeqam buwaye
 Eşkewt buwaye
 Ronak buwaye
 Tarîk buwaye
 Daegera (43) û hel ekera
 Wijey ehat..
 Hel eşûra.
 Aşûr kelegay rojgar bû
 Lêre û le wê her siwar ebû
 Suwarî ser û siwarî mil û
 Suwarî şar û suwarî gund û
 Suwarî çiya û rûbar ebû.
 Ta ew wextey îtir tifeng
 Çawî giloft
 Cûla û hesta û kewte ser pê
 Çiya milî qut kirdewe
 Şeqam destî raweşan û
 Qelem wişey kokirdewe..
 Ewsa îtir bere bere
 Şimşêrekey destî Aşûr

(42) Divîya

(43) Hate xarê

Bû be reqe
Ke şew ehat
Milî ebirdewe diwawe bo naw qawix (44)
Be roj ehatewe derê
Taway lê hat
Şimşêrekey destî Aşûr
Le sêberî kîfekey xoyşî bitirsê.
Şewe şewî çaw çaw nebîn
Tep û nimî baran barîn
Hajey naw dol û kef çirîn (45)
Xurey şetaw (46)
Biwarî çemî zor hestaw..
Şewe şewî çaw çaw nebîn
Mefrezeyek.. yek le diway yek
Be hengawê yan dû hengaw
Serî lût û perey gwêçke
Sir û tezîw..
Mefrezeyek.. her êware berê kewtû
Tiyayandaye şew nekirdû
Yek le diway yek
Be hengawê yan dû hengaw
Be mişemma çek dapoşraw.
Naw be nawê
Şewqî xêray laytî dest
Bo berdem û bo rast û çep
Ke tîşkî tîjî ehawê
Le awêney şewqî tera

(44) Kaviîê pişta kûsî

(45) Kefa avê

(46) Mişêna avê

Laskî baranî reng zîwîn
 Çend rîzêkî derekewê.
 Bergî ber ter şilpe (47) yan dê.
 Legel duwan (48) û qise da
 Piçir piçir (49)
 Wekû lûley kitrî kulaw
 Dem halawî lê hel esê
 Pêlawî lastîk kirj bû
 Aw têyeçê û
 Şilqe şilq
 Serî pencey tiya etezê.
 Qurî deştî spî bawî
 Le ketîre û le sirêş çû
 Wekû binêşt hengaw egirê
 Car be carîş tu eroyt û
 Le duwatewe.
 Takê şêlaw cê emênê.
 Şerwal deling qurawî
 Des gonaka (50) û
 Henasey singî naqim bûş
 Çolekeyeke xinkaw û dem dapiçrîw (51)
 Ser derdênê..
 Le nakawîş leber demta
 Hewrazêkî kûrî rûten derekewê
 Ay lew wexteda gwêt lê bê..

(47) Şepêna avê

(48) Qisekirin, axaftin

(49) Piç piç dipeyvê

(50) Ji serma nikarêt biljivît, tevizî

(51) Li tirsê

Her eşron û leber xowe
Cinêwî çon be zistan û qur û lîte û
Daykî pêlawî lastîk û
Aşûr edirê!
Şew şewî çaw çaw nebîn
Mefrezey keneft egate
Şwênî mebest..
Bilaw.. bilaw.. dû sê kemîn daemezrê
Dengî beriz û layit lêdan
Wekû kêşanî cigere
Le naw yek da
Hereşeyan zor lê ekirê.

*

Şaroçkey gilop helkiraw
Lew berzewe ke ebînê
Elêy estêrkî pirşing e
Yan mirwarî helrîjaw e
Brîskey dê.
Îste zorî wekû Azad
Ke çenagey (52) xeyalî meng
Exene ser lûley tifeng
Lew dûrewe henase bo
Şar û mal û yadgarî talan kiraw
Hel ekêşin..
Ezanim çon tozêkî tir..
Ebin be gerdawî agir daegerên

(52) Erzink

Ezanim çon tozêkî tir..
Le şarî şeqam kujrawa ewestin û
Mîlî tole raekêşin.
Şewe şewî çaw çaw nebîn
Lew sate da şoriş rengî narincî ye
Gulley girdar wa enusê
Lem sate da şoriş tewqey mizgênî ye
Helatinî dal wa elê..
Lem sate da şoriş tarîkî rawnan e
Dilkirdî şimşêrekey destî Aşûrîş
Wa elê.

*

Serî kolan etwit demî pirêmize û dagîrsawe..
Dewrî fulke (53) kemînêkî kun bir.. mehkem (54)
Wekû piştênî asinîn dewrî dawe..
Xwartir boseyekî çepek
Wek nane çewrey naw tele
Her bo rakêşanî nêçîr danirawe..
Dest rêj. Gîze. Teqînewe. Qirme qirm
Zirme. Hare. Tirpe tirp. Girme girm
Înca samêkî (55) bédengî
Le pirêk da kujanewey gilop hemû
Tarîkiyek be serda dê
Tarîtir e le tarîkî

(53) Çatirê

(54) Mikum

(55) Li tirs

Wekû xoyan teqey şilejawî (56) dujmin
 Ser eken û xwar eken û gulley wêl in
 Wa le jêllawe.. pîkabê
 Lût berz renk zerdî mexawîr (57)
 Dû rîzî pişt le yektirî
 Eskerî reş reş wekû qîr
 Danîştûn û lûley çekyan
 Bo rast û çep rû le derê
 Pîkab wekû tîşkey tifeng
 Dereçêt û rû le serê
 Le diwayşewe landroverê
 Ne bûn be duwan
 Ne bûn be siyan
 Gîzeyek (58) û tê eperin.. na sîxnax û têk tiricaw..
 Le tîjî da (59) serinc firyayan nakewê
 Pîkab dêt û dêt û dêt û
 Bosey yekem kir ebêt û
 Bosey duwem enqest (60) eniwêt û
 Sêhem herçî nale û girmey mefreze ye
 Be culanî çend pence ye.
 Şalawêk (61) in rû ekene ew cêge ye û
 Îtir pîkab
 Wekû şeqam be qaçî xoy
 Tê heldat û be hewa da (62) firêy dat û

(56) Têkçûyî, bê ser û ber

(57) Navê leşkerekî taybetî ye li Îraqê

(58) Dengê otomobîla ku bi lez diçît.

(59) Bi lez

(60) Bi zanebûnî

(61) Xurt

(62) Asman

Dêwî baldarî agirî tê ber bidat
Helegîrsê û
Helegirçê (63) û
Helebezê (64) û
Daebezê û
Lûtî şikaw wergêrê û
Dûkel eyxwast..
Pîkab hêştâ be hewa da
Ezirîkênê..
Ke le diwawe ewanî tir
Hewiîn leşî yektiryar
Le naw bodiya şêlawe.
Benzîn û xwîn û grîs û goşt û lastîk
Êsk û asin
Bûn be şitê
Şiteyş nawî lê nenirawe.
Lem şeqame û lem şewe da
Lem şaroçke biçûke da
Îste rijîm malosêkî ser birrawe.
Îste şimşêre kulekey destî Aşûr
Texteyekî qilîşawe (65)
Bangî kiçanewey (66) êmeyş îste
Wextêtî û hîçî nemawe.

*

(63) Disojît

(64) Xu hilavêt

(65) Tiştêkî şeq şek kirî

(66) Paşveçûyî (bi taybetî di şerekê da)

Beyanî bû serî seàt
 Bê sîmî naw kune eşkewt
 Bê sîmî naw daristan û herd û pêdeşt
 Zimam û gwêy senger bûn û
 Eyanbîst û dengyan ehat
 Wekû nanî germî tenûr
 Hewalî tazey neberdyan
 Bo yek ne nard
 Beyanî bû serî seàt
 Bê sîmekan be zîkezîk
 Be pele pel
 Zemanyan kurt ekirdewe
 Wekû aryel
 Rêgay dûrîş be rêy nizîk
 Beyanî bû serî seàt
 Dinya sard sard
 -Şepol .(67) Şepol. helo!
 Wekû hawarî binî bîr
 Deng zor kiz e
 -Şepol. Şepol. Helo!
 Tû dabeze.
 -Helo. Helo. Şepol!
 -Îste baş e
 -Dey çît heye?!
 -Biruskeyekî pele ye..
 -Mîn amadem
 Berdewam be

(67) Navekî kurdî ye.

-De binûse.

Îtir bruske key helo wekû gulaw le sêberewe bo
hetaw

Herçî hengî dûr û nizîkî bêsimî naw şoriş e..

Be gîze gîz dewrî eden

Be jawe (68) jaw gêjî eken

Sere rêy xetî lê egirin

Hendê tewaw

Hendêkî tirîş natewaw

Goy hewalî taze emjin

Îtir bruske key helo le naw şeş hewt dêrî şaşa

Jûrî hewal dirust eka..

Jûrê bo ziyânî dujmin

Kujraw. Zamdar (69)

Jûrê bo dîl

Naw yan ebat..

Dergayan le ser daexat.

Jûrî deskewt- çek û fîşek

Çekî gewre bira gewren

Le pêşewe naw yan ebat..

Emcare yan le naw jûrî

Dîlekanda (70)..

Dalî gîrawî kiz û mat

-Aşûr Hemdan-

Nêçîrêkî qelewyan e

Boye bêsim

Peyta-- peyta

(68) Dinge ding

(69) Birîndar

(70) Esîr

Nawî ebat.
Hewal jûr be jûr egerê
Heta diwa jûrî birûske
Jûrêkî reng erxewanî
Dergay wala û
Pencerey danexistuwe
Ew jûrey çawî şehîdî
Tazemanî
Tiya nûstuwe
-Helo. Helo. Şepol!
-Şepol. Şepol. Helo!
-Berdewam be
Kake lay minewe tewaw
Serî seàt ser berewe
Eger hewalî taze hat
Amade be.
-Erê cew lay êwe çon e?!
-Le şewêwe befir ebarê
Heta êste
Sê car serbanman malîwe..
-Ey lay êwe..
Halî êwe û pîre zistan?!
-Her baran e û belam lafaw (71)
Rêy ême û gundî birîwe..
-Îşê.. karê?!
-Her xoşîtan
-Xwa hafîz bê.
Befre û baran. Le wê befre û lêre baran lew lagire.

(71) Lehî

Aşûr le tirsan da

Helbilerzê.
 Rê dirêj e. Wekû mêjûy pir eşkence. Rê dirêj e.
 Çeqene berd. Helet helet. her şeqawêk dal erwat û
 Şeqawêkî tir ekewê bo berew jûr.
Duwa piley dund,
 Çawî kujawe hel ebirê. Le piştewe
lûley tifengekey
 Azad egakewe ser qebirxey (75) helî ebirê,
eyxatewe, ser
 Tule rê. Wekû awêney tem girtû çawî
Aşûr tarmayî
 Azad ebînê. Azad eşete ber demî hel etruşkê,
 Emcareyan ke pişûdan (76) be lepî
dest awêney çawî tem girtûy
 Aşûr esrê, ewsa îtir nek wênekey belku Azad,
 Xwênî, goştî, xoy ebînê, dengî Azad.
Qaqay pêkenînî Azad,
 Xoy ebîsê emcareyan dal etaşê û tamayî merg
 Destbexencer le ser serî ra ewestê paş
çend rojê dal
 Rîşhatû. Pantol diraw. Wek gîskêkî ler û
lawaz egate cê

*

(75) Tenîşt

(76) Bêhnvedan

Yeke be yeke û ciya be ciya
Çî yan tiya bû be dest nîşan
Be jimardin deryan hênan
Le ser mêzî taşberdê
Wekû bilêy
Bo ewan dirust kirabê..
Dayan enan.
Lew deme da baran xoşî kirdibowe
Le we eçû emcareyan bay befir bê
Her be pêwe
Le ber şewqî emlaw emlay çend laytê
Azad le şitî naw gîrfan wird ebowe
Ta ser encam..
Le ber baxelî Aşûr da
Roj jimêrêkî biçkoley Qadisiye û
Hendê kaxezyan derhêna .
Heshesî (80) tîşkî rûnakî
Be ser rîz be rîzda gera
Naw be nawê serinc ziyatir
Le ser hendê dêr ewesta
Ewsa Azad le ber xowe
werte wirtêkî lê ehat
Dem û çawî girj ekird û
Serêkîşî bo baeda
Le diwayî da
Ewaney gilyan danewe
Pênasekan, roj mêrê, çend kaxezi û
Çuwar deskêş bûn

(80) Nobedarê şevê

Wêne û namey zor taybetîş
Bo gîrfanî dîlî hêşta her wir û kas (81)
Geranewe.

*

Le yaddaşte nehênî yekey ber baxelî Aşûr da
Wekû laşey ser aw kewtûy diway tawan.
Îste termî şî?rî bizir. Zamî gîraw ebînînewe.
Îste gorî werzî kujraw. Dengî xinkaw edozînewe.
Îste derkewt jêr zemînî
Roj jimêrekey aşûr.
Kam pîlanî pepke xwardûy le xoy da heşar dawê.
Îste derkewt ke qenarey nehênî
Le yadaştî ber baxelî Aşûr da
Bo çend tîşkî sewzî hîway paşeroj helxirawe.
Le yadaştî ber baxelî aşûr da.
Zole yasay otonomî em hukme
Afretêke bo kamêray telefîzwênî diro
Dawên pake û spî poşe û frîşte
Diway kamêraş herzan herzan
Efroşê abrûy (82) tikaw. Ew leşe.
Le ser da be nehênîyekey
Berbaxelî Aşûr da
Çend rojêkman
Le gîrfanî ew yaddaşte derhêna.
Be pê belênêkî zûtir ke pêy da bûm

(81) Gêj
(82) Namûs

Pêş hefteyek jinekey (83)
Kasêtêkî mêrdekey xoy le naw singya
şardibowe û

Boy hênabûm
Wextê gwêm girt le we eçû
Wextî mest bûn qise bikat
Le şwênêk da (N) wa elê:
Em şere bo?!
Em şere wek goştî mirdûy
Bogen kirdûy lê hatuwe
Em şere bo?!
Le ber kursî û le ber çawî
Taqe kesê ?!
Hewt sal ebê.
(N) Hawirêy em sefere dirêje ye
Dwênê (N) man her be destî
Jinekey xoy derman-xward kird
Emroş be marşî eskerî û
Korewêkî zor gewrewe
Ta qerax şar (84), termekeyman
Berew "Hille" (85)
Rewane kird!
Çend raportêkî nizîkî em law ew lay
Bûn be çiray
Taqîb (86) kerman

(83) Ev nûn têt xwendin

(84) Kinarê bajêr

(85) Navê bajêrekî erebî ye li xaroy Îraqê

(86) Çavdêdî

Zor demêk bû le kurekey
 Westa Hesên be guman bûyn
 Emro le cejnî supa da
 Qeza û qeder
 Zîlêk şêlay!
 Emîşyan qisey nesteq e (87)
 Seg her seg e
 Kurd her Kurd e
 "Firsan e (88) yan "muxerîb" e
 Emro namem bo (Ş) î (89) amozam nûsî
 (Ş) le Besrey e û esker e (90)
 Bom nûsîwe: Firyakewe
 Xozgeyekit ehênme dî (91)
 Elêy beheştî naw xewe
 Parçeyek erd.. çuwar sed metrê
 Bawêşt bo egrêtewe..
 De hezarîş parey bexşîş
 Ew hatuwe be pîrtewe
 Firyakewe..
 Ay bo erebê ke xêra
 Bêt û le cêy male Kurdê
 Le şarî gewherî reş da
 Xanûy taze binyat binê!
 Ax! ax!
 Her emcare

(87) Peyvên mezin

(88) Caşên kurd in ku li gel hukumeta Îraqê kar dikin.

(89) Ş: Tîpekî erebî ye, şad têt xwendin.

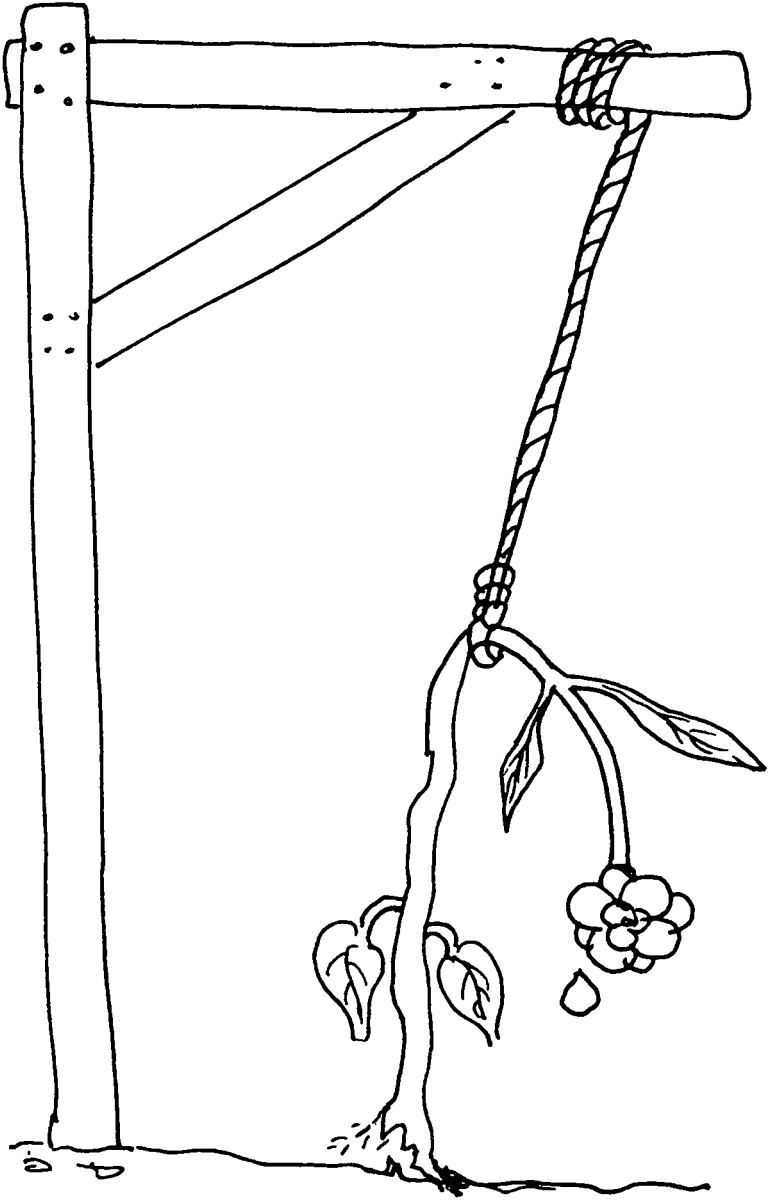
(90) Navê bajêrekî erebî ye li xaroy Îraqê.

(91) Bi dest êxistin

Her lem şere bibînewe
Şerte nawî befir le bîr
Em şaxane berînewe
Ax.. Ax! Her emcare.
Dwênê şewê
Çuwar muxerîb be çîwar çek û
Dûy ziyadewe
Xoyan da ye dest mexferê
Xom çûm dîmin
Etwit gemalî çilkin in
Belam seyr e
Boçî heta lay ewanin
Ko le merg nakenewe
Keçî ke dêne lay ême
Elêy tancî tirsinokin?!
Emro mandûyn
Le şebeqewe xerîkî
Ragwênarî çuwar pênc gundîn
Min û Nasir
Hewt seât ebê be pêweyn
Zor şeketîn (92)
Heta êsteş wir û kasî
Teqînewey dînamêt in
Emro (E) û (S) man bang kird
Em dû qelebaçke Kurd e
Temenî malî kirdinyan
Îste le çuwar sal ziyakir e..
Pêman witin: Qelebaçke berêzekan

(92) Westûyay, bê taqet

Êwe ebine ziman û gwêy gelî Kurdman
 Bo em dewrey dahatuwe
 Ebê xotan helbijêrin
 Lemroyşewe wa bizanin
 Dû endamî encumenen.
 Le Bexdawe emro laşey
 Dû muxerîbî gîrawyan
 Hênayewe bo şaroçke
 Le bazar da çipe çipe
 Ablûqey malekanman dan
 Bawkî herdûkyanman bang kird
 Pêman witin.. baş gwê bigrin
 Ewey legel ême nî ye
 Ger wa bimirê pirsey nîye
 Derga daxen!
 Giryanîştan qedexe ye.
 Wek dîbûyan:
 Muxerîbêkî xirîley demax kirdû
 Emro seàt sêy esir bû
 Le meydanî gewrey şar da
 Refîq (Nasir Silîman) î
 Daye ber rîzî demançe û
 Yekser kuştî
 Wekû muruy xeyb weha bû
 Kes neyzanî bo kwêş derçû!
 Dwê nîweşew
 Be pêy nexşe û torêkî wird
 Kes û karî nizîkey bîst muxerîbman
 Wekû mirîşk û cûcele
 Le xew da girt.

Emro sit "şermin" im bang kird
 Şermin berpirsî yekêtî afretan e
 Pêm wit: bo xoşî efsere azakanî
 Em Îraq e
 Le endaman wek gol bijêr
 Bo ahengî Qadisîyey sûrî emşew
 Çepkê kiçî rengaw rengî zor nasikman
 Le guldanî yekêtî da bo binêrê!!
 Dal xerrabû. Wextê efirî
 Wextê hendê pele hewrî nizmî le jêr
 Pêyda edî. Way ezanî hemû lûtke û
 Hemû hewrê ser da exa û be çokda dê
 Leber qîrey le xobayî..
 Dal xerrabû asmanî gewrey ne edî
 Way ezanî zeman epêçête balî
 Heta kû ser.. le ser rojan kir ekewê
 Heta kû ser.. bilind efirê û
 Ser berew xwar nabêtewe berew dolî
 Nizim û newî..

*

Ber le dayikbûnî Îsa
 Renge her lem derbende da bûbê
 Hewt şew.. hewt roj
 Tirs çawî "Geznefun" (93) û
 Suwarey Yonanî qût dabê.
 Renge her lem derbende da bûbê

(93) Mebest Xenofonê diroknivîsê Yewnani ye.

Hewt şew hewt roj
Tîrî dirêjî rim asa
Ber le dayîkbûnî Îsa
Em dîw ew dîw
Zirê poşî kun kirdbê û
Wek nîşaney mêjûy ême
Le ser dilî sitemî kon helçêqîbê
Renge her lem derbende da bûbe
Lew rewez û lew dundewe
Befîr kujyan heldêrabê (94)
Renge her lem derbende da bûbê
Le eşkewtêkî êre da
Lew aste da .. lem aste da (95)
Be pol dalî bal şikawyan
Bend kirdibê!
Renge her lem derbende da bûbê.

*

Îste seàt dey beyanî
Rojî heynî.. heştî heştî
Heştî û şeş e
Le jêr keprekey xomewe
Le nêwan liqî dar gwizî gwê çemewe
Her le heman derbendewe
Le serewe
Be tûle rêy ewberewe

(94) Dikevite xwarê

(95) Pîwan

Rêçkeyek (96) dalî gîrawî çemawey jêr
Kole xol û xişt ebînim..
Aşûrîşyan le pêsewe
Rîçkeyek dal
Tenha bazêk le piştewe
Gil (97).. ekêşin.. berd ekêşin
Dar.. ekêşin
Bo xestexaney ew helo zamdaraney
Be balî xwênawî şoriş
Şî rêkî nwêm bo enûsin.

BERGELÛ

08.08.1986

(96) Rêkeka biçûk
(97) Ax û xul

**PIRTÛKÊN APECK-TRYCK & FÖRLAG
YÊN KU HATINE ÇAPKIRIN**

Bi swêdî:

En studie sprit

**LIVET I GRÖNA
KÂKARNA**

**En berättelse från 1950-talet
av
Valborg Landelius**

Stockholm 1989

Berhevkar: Amed Tigrîs
Roman Motkî

Ken
û
Girîn

Stockholm 1989

Penklubba Swêdê, di sala 1987-an de Şêrko Bêkes hêjayê xelata TUCHOLSKY dît. Şêrko, di sala 1987-an di 14 ê meha te-baxê de li Swêdê xelata TUCHOLSKY wergirt. Serokwezîrê Swêdê Ingvar Carlsson bi xwe xelatê pêşkêşî Şêrko Bêkes kir. Bi xelatgirtina navnetewî, Şêrko Bêkes serê helbest û wêjeya (edebîyata) kurdî gelek bilnd kir. Û nav û dengê wêjaya kurdî gehêştan her aliyê cîhanê. Herweha helbest û wêjeya Kurdî kete pêvajokê nû û bilind.